

בתורה

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק'

גליץ רטו
כי תצא
תשפ"ד לפ"ק
שנה ה'

יו"ר ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

דוקס לעיני הגד"צ רבי משה כ"ד יצחק זצ"ל אב"ד טורדא

"עליית העולמות"

טועמיה: איך ניתן לראות על הבריאה שהיא משוררת ומשבת להש"ת?

הניתוח המורכב

מסילות ללב: איך מנתחים את הרצון?

עבודת התפילה

כתר נהורא: חביבות התשבחות העולות מתוך שכל אנושי מוגבל

השולחן הארוך

תנו רבנו מעשה: על כוחה של המחשבה ובמיוחד לקראת ראש השנה

דבר המערכת

אלול... הציור של השנה

"קשה לי מאוד עם הנפילות הללו", תינה החסיד את צרתו בפני רבו, "כל אימת שאני מקבל על עצמי קבלה טובה ואני רוצה להתקדם בעבודת ה', אני נתקל בנפילה נוספת".

הרבי שתק לרגע ואז שאל: "האם אי פעם ראית ציור אומנותי מעשה ידי צייר?" "בוודאי", השיב החסיד, "ומה מחירי של ציור כזה?" שאלו הרבי, "ציור כזה יכול להגיע לשווי של מיליונים" ענה החסיד. הרבי המשך ושאל: אם יצלמו את הציור הזה במצלמה, מה יהיה ערכה של התמונה? "מה ההשוואה בכלל", השיב החסיד, "היא תהיה שווה רק מספר דולרים בודדים".

הסביר הרבי: "ההבדל הוא עצום". הצייר השקיע את כל מרצו וכשרונו בציורו. כל משיכת מכחול תוכנה וחושבה לפרטי פרטים, והיו גם טעויות במהלך הדרך והוא היה נדרש למחוק ולתקן שוב ושוב. חודשים ארוכים עברו עד שהציור הגיע לשלמותו, וזה מה שמעניק לו את הערך הגבוה. לעומת זאת, התמונה שצולמה בלחיצת כפתור, אין לה את אותו ערך.

והנמשל הוא ברור: אנחנו בעולם הזה "ציירים". כמעשינו הטובים ובעבודתנו התמידים, אנו מפיקים את היצירה הגדולה שתצא בסוף ממעשה ידנו. כל ה"מחיקות" והנפילות הללו הזקוקות, וזה מה שמעניק לו את הערך הגבוה. לעומת זאת, התמונה שצולמה בלחיצת כפתור, אין לה את אותו ערך.

דיעה זו מכיח אתנו להכרה בחשיבותנו ובגודל מעשינו שאנחנו לא סתם "צלמים" שמצלמים משהו קיים. אנחנו "ציירים" שבונים ומפיקים במהלך חינו את כל היצירה הנפלאה הזאת. כל מעשה טוב וכל אהבה שאנו מתמודדים עמו בעבודת ה' מוסיפים עוד צבע ועוד עומק ליצירתנו. הנפילות, הכשלוניות וההתמודדות בעבודת ה' אינן מגרעות - הן חלק בלתי נפרד מהתהליך שמקרב אותנו לבורא יתברך שמו, ולכן עלינו להביר בערכינו ובגודל מעשינו.

מוכן מאלו שהצייר לא יתחיל לצייר לפני שיתבונן את יצירתו לפרטי פרטים. בכדי שהציור יצא מושלם עליו לתבון ולבנות אסטרטגיה סדורה ומובנה. בהעדר תוכנית סדורה וברורה, לא תושג התוצאה הנכספת.

בחודש אלול אנו עוצרים ומתכננים את הציור שלנו לשנה הבאה. אנו מתכננים את המטרות שלנו ומגבירים את הרצון שלנו בעבודת ה' ובדרכי הפעולה שנעשה על מנת להשיג את קרבת האלוהים. עלינו להביר בגודל ערכינו ובחשיבות מעשינו, ובמקביל לעצור, לתכנן ולהגביר את כוח עבודתנו - עבודת ה' לשנה הבאה למען תצא מתחת ידינו תוצאה מכובדת שתקרב אותנו יותר ויותר לבורא יתברך.

בידידות
ישעי' יצחק פרידמאן
יו"ר אש החסידות

מתי האדם מרוצה מעצמו?!

לפעמים מאיר אצל האדם עצם הנפש, ואז מרוצה מעצמו, מילדיו, וגם מרגיש שהקב"ה מרוצה ממנו. זוהי העבודה הפנימית של אלול

נהורא מעליא

טוב לו עם עצם נפשו, כמו שהוא, ורצון זה הוא מלשון 'ריצוי', שהאדם מרוצה מעצמו ומתרצה עם כל טוביו.

באותם ימים שהוא מרוצה מעצמו ומכל טוביו, מאירה אצלו קומת הרצון כמציאות בפני עצמה.

כי כאשר שואלים יהודי האם הוא מרוצה מעבודת ה' שלו, יענה תיפק בשלילה כאשר עגמימות שפוכה על שפתותיו. כי יש מרחק גדול בין השאיפות הגדולות בקומת הרצון, לבין התוצאות בפועל בקומת המעשה.

אך כאשר נשאל את האדם: האם אתה רוצה לעבוד את ה', כאן יתנהן כל אחד בראשו, ודאי שאני רוצה, כי כל אחד באמת רוצה לעבוד את קונו. אף שיש דרגות ברצון, יש אחד שרוצה מעומק ליבו, ויש אחד שרוצה לרצות, אך בכל אופן בקומת הרצון יש לכל שביעות רצון מסויימת.

ועל כן כאשר מאיר אצל האדם קומת הרצון, הוא מרוצה מעצמו ומרוצה מכל ידידיו ורעיו, כי אף שבקומת המעשה אינו בא לידי סיפוקו, הן לגבי עצמו שאינו מבצע בפועל את שאיפותיו, והן לגבי אחרים שמצפה מהם מעשים טובים יותר, אבל כאשר מאירה קומת הרצון הוא רואה את הרצון שיש בכל אחד ואת האהבה המוסתרת הקיימת בעומק הלב, ומחשיב אותם כקומה שלימה בפני עצמה.

ועל דרך זה הוא ג"כ כלפי הנהגת הבורא ית' עם ישראל עמו, שבכל השנה כולה מתנהג עם הנבראים על ידי המידות העליונות המודדים את השפע לפי מעשי התחתונים - 'הכל לפי רוב המעשה', אך יש עתים וזמנים ידועים שבהם מתנוצץ הארת הרצון העליון ומשפיע לנבראיו שלא לפי המעשה אלא ברצונו וטובו, אע"פ שאינם הגונים לקבל השפע מצד מעשיהם כי הוא צופה ומכיר ברצון העומק המסתתר בכל איש ישראל, וקומה זו של הרצון נחשבת אז כמציאות בפני עצמה (ראה דעת תבונות לרמח"ל, א, מב).

דרגה זו של 'רצון' מאירה ומתגלה עלינו בימי חודש אלול, כאשר הקב"ה כביכול רוצה בנו ו'מתרצה' עמנו, ומאיר פנים לכל אחד. לא רק משום שמחשיב את קומת הרצון של כל אחד מישראל הרוצה לעבוד את קונו, אלא רצון עצמי - ללא שום סיבה, משום 'מציאת חן' שאנו מוצאים חן בעיניו ית', בבחינת 'רחמים פשוטים' - בלא טעם. ועלינו מוטלת העבודה להעצים בקרבינו את הידיעה הזאת ולהתעורר כנגדה ברצון עצום להתקרב להקב"ה בגלל שאנו חפצים בו עצמו - לא משום שימלא משאלותינו אלא ללא טעם, משום עצם נשמתנו החפצה ומשותקקת לכך - "אני לדודי - ודודי לי".

להרחבת ומורא מקומות, ראה "אש המועדים" - אלול

באחד בתשרי נברא העולם בפועל, והרי סוף מעשה במחשבה תחילה, לפני כל 'מעשה' יש 'רצון', ונמצא שלפני חודש תשרי שאז נברא העולם כמעשה, היה חודש שלם של 'רצון', דהיינו בחודש אלול - שאז עלה ברצונו יתברך לברוא את העולם משום שחפץ בבית ישראל.

ולכן במשך כל ימות השנה, מתנהג עמנו הקב"ה כביכול בהנהגה של 'מעשה', כלומר, הוא 'עושה' לנו כפי 'מעשינו', אם אנו עושים רצונו - הוא עושה לנו את בקשתינו, ואם לאו יש חלילה דין וצמצום. ואילו בחודש אלול שהוא בחינת 'רצון הקודם למעשה', יש בו הנהגה חדשה, שהבורא ית' מתעורר כביכול עם 'רצון' לפי 'הרצון' של התחתונים.

גם אצלנו, הקשר הרגיל שאדם מתייחס אל בניו, הוא לפי בחינת 'מעשה'. כלומר, אם הילד לומד, מתפלל, עוזר בבית, ומתנהג כראוי, מאירים אליו פנים, נהנים ממנו ומחייכים אליו. ואם הולך שובב אחר לבו, אינו מוקשב לקול אביו ואמו, אזי גוערים בו וכועסים עליו.

זהו ההתנהגות הרגילה שמתייחסים אל הילדים - 'הכל לפי רוב המעשה'.

גם האדם - בינו לבין עצמו, מתייחס אל עצמו לפי רוב המעשה. אם למד טוב, התפלל כדבעי, והספיק הרבה, אזי נפשו מתיישבת עליו, הוא מרוצה מעצמו, ומתמלא שמחה וסיפוק. אך אם עבר עליו היום בלי לעשות מאומה, אף שיש לו סיבות ואמתלאות טובות, בכל זאת נפשו עגומה עליו ואינו מרוצה מעצמו.

וכמו כן גם היחס בין האדם לקונו תלוי לפי רוב המעשה. אם קיים רצונו של מקום, הרי הוא מרגיש אהוב לפניו ית', חש קרבה אל קונו. אך אם חלילה נכשל או שלא בידו למלא את סדר היום כפי רצונו, אזי מרגיש מרוחק, כנשמה נידחת, וכאילו הקב"ה כועס עליו.

זהו היחס הרגיל, בו מתנהג האדם כלפי עצמו, כלפי טוביו, כלפי משפחתו, וגם כלפי הבורא ית', כאשר 'הכל לפי רוב המעשה'.

ולכן בדרך כלל האדם מדוכדך, בפרט בינו לבין עצמו, נפשו אינה מוספקת ואינה מתמלאת מהמעשים שהוא עושה, כי בדרך כלל הוא שואף ליותר ומעמיד לעצמו דרגות גבוהות ועיניו כלות לראות גודל המרחק בין הרצון לבין התוצאות בשטח.

אך יש ימים, כמו ימי שמחה, בהם האדם מרוצה מעצמו, מרוצה מילדיו ובני ביתו. טוב לו, טוב לנפשו, הוא מקבל את עצמו כמו שהוא, ומתמלא סיפוק מעצמו - בלי לעשות כלום. וכל זאת - משום שעולה מקומת המעשה עד לקומת הרצון, שם

"כאשר נשאל את האדם: האם אתה רוצה לעבוד את ה', כאן יתנהן כל אחד בראשו, ודאי שאני רוצה, כי כל אחד באמת רוצה לעבוד את קונו, אף שיש דרגות ברצון, יש אחד שרוצה מעומק ליבו, ויש אחד שרוצה לרצות, אך בכל אופן בקומת הרצון יש לכל שביעות רצון מסויימת"

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'בני היכלא' וממשפיעי 'אש החסידות'

השולחן הארוך

לרבינו 'לחיים'..."

רק ה' יודע מהיכן צצו יונות וכוסות, וכעבור רגעים ספורים נופפו כולם את ידיהם כלפי מעלה, כשהם מכוונים כנגד רוחה של העיר סאדיגורא:

"לחיים רבינו, לחיים!"

החסידים שהסכיתו לסיפורם של האורחים, עצרו את נשימתם לשמע המעשה, ונהרה מופלאה התפשטה על פניהם: "הנה! הוברר הדבר למפרע!"

"דעו לכם נאמנה אחינו האורחים", סיפרו להם נרגשות לחסידי הבאים מרוסיה, "כי הרבי הרגיש בכך מרחוק, ובאותם רגעים שאתם נופפתם בברכת 'לחיים' ממקום גלותכם שמעבר לגבול, נופף גם הרבי את ידו אליכם בברכת 'לחיים', כשהוא מסביר ואומר: שולחן ארוך יש לי, מסאדיגורא ועד נאוואסעליץ..."

"אכן", התרגשו החסידים האורחים, "רבות דברנו בדרך אודות כוחה של המחשבה, עליו אמר רבינו הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע: 'מקום שמחשבתו של אדם נמצאת, שם הוא עצמו נמצא!'..."

הוסיף אחד מוותיקי החסידים ואמר: "וכשם שראינו כעת במו עינינו, איך ההתקשרות המופלאה שבין רבי לחסידים, ושבין החסידים לרבי, עובר ימים וחוצה גבולות, מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות, בוודאי כך הוא גם באופן כללי הקשר של כל יהודי לאביו שבשמים. יכול היהודי להיות מוצב ארצה, ואולם ראשו מגיע השמימייה, והוא עומד מול כיסא הכבוד..."

"בכוחה של המחשבה", הוסיף לעומתו חסיד נוסף, "הרי יכולים אנו גם לפעול ישועות ולהוריד השפעות, אף להיכתב ולהיחתם בימים אלו בספרן של צדיקים, לאלתר לחיים טובים ולשלום, שהלא כן אמר זקנו של רבינו, הלא הוא המגיד הגדול **הרבי ר' בער ממעזריטש** זי"ע, שהכתיבה והחתימה הן במחשבתו של אדם, אם חושב מחשבות טובות הרי שהוא עצמו שם נמצא, בספרן של צדיקים, ואם חלילה להיפך - אז המצב הפוך ר"ל..."

ואכן אלו דברי הרבי רבי בער זי"ע, וכך הם בלשון תלמידו המגיד הרה"ק רבי **ישראל מקאזניץ** זי"ע, בספרו הקדוש 'עבודת ישראל' (פרשת נצבים):

"וכבר ידוע דברי אדונינו מורינו ורבינו הגאון מורינו הרב דוב בער זצ"ל, כי הכתיבה לחיים בספר פירושו הקיקה במחשבתו של אדם, כי הרשע בזוכרו את עוונותיו ונפחד ונרעד ואין לבו ברשותו לשוב אל ה', הרי זה נכתב לאלתר למיצה, סימן לדבר המחשבות המבלבלות אותו ומפיגין את לבו באימת מות, מה שאין כן הצדיקים, הגם שהם זוחלים ורועדים מאימת השי"ת הם בוטחים בישועתו וחסדו, ומתחזקים לשון אל ה', והם נכתבים לאלתר לחיים, וחוקק במחשבתם הכתיבה לטובה, והגם שבאים לו איזה הרהורים המזכירים לו עוונותיו אשר הם רומזים אל הקטרוג למעלה, מכל מקום הם מסיחים דעתם אל גדול התשובה ועזיבת החטא מהיזם והלאה, ובקבלת עול מלכות שמים, ולבטוח בחסדו הגדול..."

ולכן לימדנו חכמינו צדיקי החסידות זי"ע, כי ההכנה הנכונה לקראת ימי ראש השנה, היא הכנת המחשבות שיהיו טובות, שמחות ומלאי תקוות, כי קול דודי הנה זה בא, זה דודי וזה רעי, ידיד נפש אב הרחמן, שאוהב את בניו ורוצה בתשובתם וחפץ בצדקם, כדי להביא להם שנה טובה יותר, שנת גאולה וישועה.

לרגל הילולת הרה"ק רבי אברהם יעקב הראשון
מסאדיגורא זי"ע - י"א אלול

טועמיה טעימה לכבוד שב"ק
מאוצר ספרי 'אש השבת'

"עליית העולמות"

כדי שיוכל איש ישראל להתחבר לשירת הבריאה שנפגשת עם מציאותה האמיתית ורוצה להתכלל במקורה, צריך להתבטל אל הבריאה, לא לראות את עצמו כדבר נפרד, כמציאות מוחלטת, כזוהת וישות בפני עצמו, אלא כמו אחד מהאילנות והעשבים הנכללים יחד עם כל הבריאה.

כאשר אני בא להודות - אין לי על מה, כי אני לא קיים. האילן אינו מודה על הצמיחה שלו, כי הוא לא תופס את עצמו כמציאות, הוא לא עומד ומודד את עצמו, אתמול הייתי ששה טפחים והיום גדלתי אמה ומחצה, ואם הוא מודה, הרי זה על עצם הבריאה, עצם קיומו, עצם הדבר שהקב"ה בורא ומחיה אותו יום יום, רגע רגע.

והן אמת שתחילה צריך להודות ממעמקי הלב על כל החסדים והטובות שגמלו עמנו השי"ת, אך לאחר שנתעורר לבו ברגשי הודיה על ענייניו הפרטיים, יש שלב נוסף - להתבטל לגמרי לשירת הבריאה ולהצטרף להודאה הפורצת מתוכה לבוראה.

לאחר שיצאנו מתוך המציאות והיישות שלנו, כאילו הסתלקנו מן העולם, ועכשיו אנחנו מבוטלים ומרגישים חלק מכללות הבריאה העומדת ונותנת שירה וזמרה ליוצרה, צריך להעמיק עוד ולשאול: מי היא זאת ה'בריאה' המשוררת, וכי עץ יכול לתת שירה, וכי האבנים והסלעים פוצחים בקול זמרה?

כיצד מפרשים את דברי הכתוב "ירעם הים ומלוואו, תבל ויושבי בה. נהרות ימחאו כף, יחד הרים ירננו" (תהלים צח, ז-ח), ואת מאמר הכתוב "ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה, וכל עצי השדה ימחאו כף" (ישעיה נה, יב). האם ראינו פעם הרים וגבעות יוצאים בריקוד נלהב? או שמא נתקלנו בעצי השדה המוחאים כף בהתלהבות?

הבעש"ט הק' מבאר כי הכוונה על ה'ניצוצות' הנמצאות בתוך הבריאה, 'ניצוצות' אלו הם חלקי המחשבה האלוקית היורדות למטה, ומכך מתאווה האילן, העשב, ההרים והגבעות, וכל יצור נוצר. אילו מסלק הקב"ה את הניצוצות ההם - מיד מתבטל האילן ונעלם ההר.

יש להרחיב מעט בענין נשגב זה, כדי להתחבר למהותן של הניצוצות הקדושות אשר עומדין כעת בערב שבת ומודיין על גאולתן - 'יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צרי'.

מה פירוש 'ניצוץ אלוקי', ולמה הוא נמצא כל השבוע בסתר ובהסתר, ואיך יוצא בערב שבת מבית השביה?

ידוע כי כל דבר ודבר הנמצא בעולם מתקיים ע"י מחשבת הבורא. השולחן הזה שניצב בחדר מתקיים בגלל שהבורא ית' חושב עכשיו על השולחן.

ויסוד זה הנחילנו הבעש"ט הק', כי לא רק שהקב"ה ברא את העולם לפני אלפי שנים בששת ימי בראשית, אלא גם בורא ומחדש את כל העולמות בכל עת ובכל רגע. ברגע הקודם, ברגע הנוכחי, וברגע הבא - אם יעלה כך ברוצנו.

הבעש"ט הק' תומך יתדותיו על מקרא שכתוב 'לעולם ה' דברך ניצב בשמים', דהנה העולם נוצר על ידי מאמר ה', שאמר 'יהי רקיע', ומאמר רוחני זה משתלשל מעולם העולם עד שלמטה בעולם הגשמי נעשה ממנו רקיע גשמי, ואמר הכתוב 'לעולם ה' דברך ניצב בשמים', שהשי"ת ממשיך בכל רגע ללא הפסק לקיים את הרקיע על ידי אותיות אלו, ואילו יפסיק השי"ת לרגע אחד את מאמר פיו, תיכף יתבטל הרקיע ויהפך לאין ולאפס (ראה עבודת ישראל וארא; באר מים חיים בראשית, א; תניא - שער היחוד והאמונה פ"א; ישמח משה חיי שרה; דברי חיים ויקהל, ועוד).

החסידים שהסכו כשתילי יזיתם סביב לשולחנו הטהור של הצדיק, באותו ליל שבת שובה, השתוממו למחזה המשונה.

רבם הקדוש רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע, בנו של הצדיק רבי ישראל מרוזין זי"ע, נשא את יד ימינו ונופף אותה קדימה.

"לחיים! לחיים!", בירך בפנים מאירות, כשניכר כי פונה הוא למאן דהו העומד מרחוק, מעבר לקהל.

סובבו החסידים את ראשיהם לאחור, לראות מי זה ואיזה הוא, שזכה לברכת הרבי, אלא שאיש לא עמד שם. "שמא מלאכים רואה הרבי, ואליהם התכוון!?" תהו המה.

והצדיק שהבחין בקהל המשתאה, האיר פניו אליהם ואמר: "שולחן ארוך יש לי, מסאדיגורא ועד נאוואסעליץ..."

ויהי לפלא.

אותה שבת שובה, צמודה היתה לימי ראש השנה שחלו באותה שנה בימי חמישי ושישי, ובמוצאי שבת קודש, באישון לילה, חדרה מרכבה אל רחבת חצרו של הרבי, מתוכה ירדה בעליזות קבוצת חסידים שבאו מרוסיה. נרגשים וטובי לב נכנסו אל ה'קלויז', שם הסבו החסידים לסעודת מלווה מלכה.

"שלום עליכם!", קידמו אותם החסידים יושבי החצר, שהשתאו לדעת כיצד זה באו האורחים מארץ רחוקה בזמן שכזה, והיכן שהו בימי ראש השנה והשבת שלאחריהם. "עליכם שלום!" השיבו להם האורחים העייפים והיגעיים, "שמעו נא את התלאה את מצאתנו בדרך..."

סיפרו להם האורחים, כי כבר לפני שבוע ימים יצאו מרוסיה, ברצותם להגיע אל הקודש לקראת ראש השנה, אלא ששומרי הגבולות עיכבו אותם קשות בגבול הסמוך לעיירה נאוואסעליץ, עד שנאלצו לעשות שם את ימי ראש השנה והשבת קודש, בארץ לא להם.

הם פנו אפוא לבית המדרש המקומי, שם התקבלו על ידי יהודי הקהילה שדאגו עבור כל אחד מהם, למקום אירוח. אך בטרם התפזרו איש אל אכסנייתו סיכמו ביניהם להתכנס יחדיו בליל שבת קודש, בשבת אחים גם יחד, כמנהג חסידים ואנשי מעשה.

ואכן, בליל שבת שובה, התועדו החסידים יחדיו, במקום אשר קבעו מראש. האווירה במקום היתה נכאה, אספת לבבות שבורים ורצוצים, עזר שלא זכו לחוג את ימי ראש השנה כמחוו חפצם - חצר קדשו של הרבי.

לפתע התרומם אחד מהם, והביע קול נחמה:

"מה לנו לככות חברי?! והלא חסידים אנחנו, מאמינים בני מאמינים כי כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד". ואז שיתף את הקהל במחשבה שהבריקה במוחו:

"והלא בכל שבת שמצויים אורחים בחצר הקודש, עורך רבינו את שולחנו באולם הגדול, וכשמתרבים האורחים, מאריכים את השולחן עד לקצה האולם. וכשהם מתרבים עוד, אף פותחים את דלתות ההיכל ומוסיפים שולחנות אל תוך הסוכה שבחצר. ועתה חסידים, חישוב בנפשכם, אילו יכירו וידעו כל יושבי תבל ביקר תפארת גדולתו של רבינו, ומכל קצווי ארץ ינהרו אליו כל הגוים וכל שכן היהודים כולם, הרי שהיה שולחנו של רבינו מתארך והולך על פני שטחים אין מספר, עד שהיה קצהו מגיע עד לכאן. אם כן אפוא, הבה נצייר במחשבתנו, כי אכן הגענו למצב שכזה, וקעת מסובים אנו בקצה שולחנו הטהור של רבינו..."

הקהל כולו התרגש, ואף פצח בניגון שמח. אחד מהם אף קם מכיסאו והכריז בהתלהבות: "בואו ונשתה ונברך

"כי תצא למלחמה"

האדם נברא ללחום כאן בעולם. תחילה בכח ואח"כ במוח. כאשר סולם ענק מושט לו אל תוך העולם החומרי והגשמי, ועליו מוטלת העבודה לטפס ולצאת, לעלות ולהתעלות

אנו רגילים לחשוב כי מדריגות העליה בעבודת ה' מתבטאת על ידי שמתרחבים יותר ויותר בחלק המעשה, מוסיפים עוד תורה ומצוות, עוד שעות לימוד, עוד זיכוי הרבים. זה נכון, אבל באופן זה - אנו נשארים תמיד בקומה הראשונה של 'חלק המעשה' הנקרא 'נפש', ואיננו מתקדמים לקומות נוספות. ולכן יש צורך להתקדם ולהתעלות - מלבד ב'רוחב', גם ב'עומק', להתעלות לקומות נוספות שאינן קשורות בהכרח לקומת המעשה.

הקומה העליונה יותר - היא קומת ה'רוח', המידות והרגש, אהבה ויראה. האדם מתחיל להשקיע ולפתח את הקשר הרגשי והאישי עם הבורא ית"ש, לא רק 'לעשות', אלא גם 'להרגיש'.

לאחר שהתקדם בקומה השנייה, והוא מנסה לקיים את המצוות הן מתוך שלימות בחלק המעשה, בכל ההיזורים, והן בחלק הרגש, מתוך אהבה פנימית להשי"ת, ממתנה עליו קומה נוספת, קומת ה'נשמה' - לחשוב על ה', להתבונן בגדלותו, ואפילו סתם לחשוב על עצם מציאותו יתברך, ומעתה נגדלת המצוה לא רק בחלק המעשה, לא רק בחלק הרגש, אלא גם בחלק המחשבה, כי מעשה המצוה היא כמו 'כלי' שבתוכו מכניסים את הרגש ואת המחשבה. הקירבה האלוטית שהאדם מתחבר אל הבורא ית"ש על ידי המצוות מקבלת תוקף גדול יותר, כי היא מושלמת בכל חלקיה.

מלבד שלושה חלקים אלו שישנם בכל אחד מישראל - 'נפש רוח ונשמה' דהיינו 'מחשבה רגש מעשה', ישנם עוד שני חלקים הנקראים בלשון חז"ל 'חיה יחידה'.

שני חלקים אלו קשה להגדירם מאחר ואינם נמצאים בתוך האדם, אין זה רעיון ומחשבה שמתנוצצ בתוך שכל האדם, אין זה רגש והתלהבות שמאיר בתוך לב האדם, וכן אינו פעולה ומעשה שנעשה על ידי איברי האדם הגשמיים, אלא הוא עונג וביטול מסויים ששורה על האדם באופן 'מקיף' למעלה מהשכל, ואינו נקלט בכלי המחשבה. לפעמים מגיע האדם לשבת וליו"ט ומרגיש נעלה ומרום, הוא לא יכול להגדיר מה הוא מרגיש, לא נפל ברעיונו הבנה מחודשת בענייני אמונה ובטחון או בשאר ענייני אלוטיות, אלא שורה עליו באופן מקיף.

אור זה ששורה על האדם באופן מקיף, הוא אור אלוטי, ואור אלוטי אינו נתפס בשכל אנושי שהוא שכל מוגבל מאוד, לכן אין האדם יכול לתפוס בשכלו אור גבוה זה.

כאשר האדם נוטל את בנו ומשתעשע עמו, הנה אהבה זו אינה מגעת ממקום של שכל והבנה. זה לא שהאדם הגיע למסקנה שכיון שילד זה הוא בנו והוא חלק ממשפחתו, לכן צריך לאהוב אותו, אלא האהבה מתעוררת אצל האדם ממקום פנימי ועצמי שלמעלה מהשכל, לכן אוהב את בנו כשם שאוהב את החיים שלו עצמו. והרי האדם אוהב את חייו בלי שום הגיון וכלי שום הסבר, אלא כך היא המציאות הטבעית והפנימית של האדם, ולכן נקראת קשר ודביקות זו של האב אל בנו בשם 'חיה', מלשון חיות, לפי שקשור אל עצם החיים.

כאשר איש ישראל מתחבר אל אביו שבשמים בלי שום טעם וסברא, אין לו כעת איזה צרה שהוא חייב את עזרת אביו שבשמים, הוא גם לא הרויח את הלאטעריי, אלא פשוט מרגיש קירבה ונעימות ודביקות אל בוראו ית"ש, הרי זה קשר של 'חיה'.

ניתן להגדיר שהחלק של 'חיה' הוא - שהוא לא מרגיש 'כלום', אי אפשר להגדיר את ה'כלום' הזה מאחר ואיננו נתפס בכלי השכל, והרי כל ההגדרות מגיעות מהשכל, וקירבה זו היא למעלה מהשכל, לכן אינו מרגיש כלום.

היו צדיקים שהתדבקו בבחינת 'חיה', הם לא חשבו כלום, רעיונם לא שוטט בהשגות ונפלאות, הם היו בטלים, מתדבקים ב'כלום', דבוקים אל ה'אין'. ולא רק צדיקים, כל אחד מאיתנו יש לו רגעים ונפלאים כאלו, ולא רק בשבתות וביו"ט, אלא בכל זמן ועידן. אך אינו מרגיש בכך, כי לא תמיד מסוגל לזהות את הקשר הפנימי והעצמי הזה.

עוד יש קשר פנימי ונעלה יותר שהוא בחינת 'יחידה', שהוא שונה מבחינת 'חיה'. שהרי 'חיה' הוא קשר ודביקות בין שני נפרדים, האב אל בנו, הבן אל האב. הם מרגישים את המאחד ביניהם ומכך נוצר קירבה טבעית שלמעלה משכל והגיון. אך יש בחינת 'יחידה' שמתגלה שהם אחדים ממש, ועל זאת תקוויתנו לימוות המשיח אז יתגלה יחוד ונפלא זה.

עבודת התפילה

על פי משנת החסידות
פרק מה

מהות 'עבודה שבלב'

כתר נהורא

שערים לעבודת התפילה
מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות הגה"צ רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

חביבות התשבחות העולות מתוך שכל אנושי מוגבל

"לפעמים אנו עומדים בתפילה ולא מרגישים כ"כ את התועלת שיש באמירת השירות והתשבחות שאנו אומרים להקב"ה. הרי הקב"ה כה גדול ונישא, וכי הוא צריך את המחמאות והשבחים שלנו?"

הדברים לשורשם לסוד אלוה והוא סוד המחשבה שבתוכו כו'. ולכן מגלה ועושה ה' נסים לצדיקים **כי מבחינתם הוא ענין הנס כי במחשבה הכל אחד ובמחשבה יוכל להשתנות מן הטבע כי שם הכל שוה ואין שם פירוד כלל רק הכל אחדות אחד.** עכ"ל"ק.

לפעמים אנו עומדים בשעת התפילה ולא מרגישים כ"כ את התועלת שיש באמירת 'פסוקי דזמרה' או בשאר השירות והתשבחות שאנו אומרים להקב"ה. הרי הקב"ה כה גדול ונישא, וכי הוא צריך את המחמאות והשבחים שלנו?

אך כאשר נדע את גודל המתנה הגדולה שניתנה לנו רשות ויכולת לשבח את מלך מלכי המלכים, נתחיל להביט באופן אחר על כל רגע שיש לנו יכולת לומר שירה לפני הקב"ה.

דהנה בעולמות העליונים עומדים רבבות אלפי מלאכי מרום משרתי עליון, שרפי מעלה ואראלי קודש, ויש להם תשוקה אחת ויחידה - להתדבק בהקב"ה.

אך אי אפשר להתדבק בהקב"ה, כי הוא רם ונישא, גבוה אין חקר, לית מחשבה תפיסא ביה. אילו משיגים את האור האלוטי אשר אין לו סוף ואין לו גבול, מתבטלים מיד, כי לגבי 'אין סוף' אין שום ערך לפניו וכולא קמיה כלא חשיב.

כל ימיהם עומדים מלאכי השרת בכיסופין וערגה לזכות לומר שירה לפניו ית"ש, ואז, כאשר מופיעה השעה המיוחלת ומגיע זמנם לומר שירה, מתמלאים חיל ורעדה, ברעש גדול יתנשאון לעומת שרפים, באימה ובריאה ברתת ובזיע, ובתוך כך נשרפים ומתבטלים לגמרי מרוב פחד ומגודל האור.

כי מי שמתבונן קצת בגדלות האין סופית של ה' מגלה שבאמת לא שייך להתפלל לפני ה'. לא שייך לפתוח את הפה ולומר שירות ותשבחות, כי אי אפשר להשיג את ה' בשכל אנושי, הוא הרבה מעל המחשבה מעל ההשגה ומעל כל ההגדרות. לו דומיה תהילה!

אבל יש נבראים מועטים שניתנה להם רשות להתדבק בהקב"ה שלוש פעמים בכל יום. והם בני ישראל עם קדושים - משום שיש להם מעלה מיוחדת - שהם מוגבלים בשכל אנושי וחומרי.

זהו שעשועו יתברך כאשר דרי מטה קרוצי חומר משיגים את הבורא כפי שכלם הדל, ואז, כאשר ישראל פותחים בשירה, רשאים מלאכי השרת מלאכי עליון להצטרף לשירה ולזמרם של ישראל.

נתבאר בפרק הקודם כי ככל שמתבטלים יותר, ומכירים יותר בכח האלוטי, ומכבדים אותו יותר, ומרגישים את המרחק העצום שאין לו סוף ותכלית, ומבינים יותר שאנו תלויים בו, ומתחברים אל האחדות האלוטית, כך מאיר הקב"ה יותר את הארתו יתברך על האדם ושופע את שפעו, וקדושת מלכותו שוכנת עליו ועל כל העולם, כמאמרם ז"ל (ב"ר מוח, ז): 'על כל שבח ושבח שישיראל משבחין להקב"ה - משרה שכינתו עליהם'.

בזה אפשר להבין מה פירוש שה'שכינה' וה'מלכות' מתגדלת על ידי תפילת האדם, כי ככל שהאדם מעמיק יותר בדרגות העבודה ומגיע לדרגות גבוהות יותר בביטול ושירה, הוא גורם להשרות את מלכותו ית"ש שתשכון באופן פנימי יותר בעולם.

ואף שדרך כלל לא ניכר על הבריאה הגשמית שיש לה שייכות עם הקב"ה, ומלכותו של הקב"ה כמעט נעלמת מהעולם, אבל כאשר מגיע איש ישראל ומכיר בתפילתו שהכל אחדות אלוטית וכל הבריאה תלויה במאמרו פיו של הקב"ה, ומקבל עליו מלכותו ית"ש ומכיר שהארת הקב"ה שורה עליו ומחיה אותו, גורם בזה להגדיל את הארת המלכות כאן בתוך הבריאה.

[ראה חסד לאברהם (מעין ב, נהר מד): כי התפילה שהיא עבודה שבלב היא אל האדם על שני פנים, האחד הוא סוד המשכת השפע למלכות ולהשפיעה, והעובד על דרך זה אין כוונתו בתפילתו ובכריתו אל הדברים הגשמיים רק אל מזון השכינה וקישוטה].

ולא רק בריבוי בכמות, אלא גם באיכות, כי הכל הולך אחר החושב, וככל שמתחבר להרגשה גדולה יותר שהכל אלוטיות, ומתחבר יותר אל הביטול כלפי הקב"ה ומכיר יותר בגדלות המלך - מתעצמת יותר הארת המלכות בעולם באיכות פנימית.

ואיתא בספה"ק דגל מחנה אפרים (פר' חקת) וז"ל: 'כי גלוי וידוע כי כל העולמות הם בסוד אדם והוא סוד המחשבה והדיבור והמעשה והכל הולך אחר החושב, לכן בקרבנות היה סוד הפיגול לא ירצה חס ושלום אם חשב במחשבה המפגלת.'

וכבר מבואר במקום אחר החילוק בין עובד ה' לאשר לא עבדו, דהיינו צדיקים ורשעים, כי הרשעים מדבקין עצמם לגשמייות אותו דבר העוסקים בו כמו אכילה ושניה ושאר גשמייות, והצדיקים מדבקין עצמם לסוד המחשבה סוד אלוה שבקרבו והוא החיות שבתוך אותו הדבר. לכן הצדיקים מעלים כל

י"ל גליון שבועי מאת המשפיע שליט"א
בענין דרכי השגה ודביקות בדרך הבעש"ט
ניתן לקבלו במייל K0504127418@gmail.com

נהורא ישרי בה

סיקור על ספרי חסידות
בעריכת הרב פינחס שפירא שליט"א

ספרי רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (יומ"ד ט' אלול) פרק ב'

כאשר נקלע לידי המלאך רבי אברהם בער לענין זצוק"ל - ספר 'משיב צדק' ספר בו מפלפל רבינו בענין הישיבה בסוכה ביום שמיני עצרת. קרא המלאך על רבינו ואמר "חבל שלא זכיתי להכיר את רבי צדוק הכהן, יכולתי להכירו אך לא זכיתי". והמשיך "זה נקרא גאון, מי שכל דבריו מחושבים ומתאימים עם כל חלקי התורה כולה".

לכשתמצי לומר זו היא אחת מן ההגדרות היסודיות על תורתו של רבינו זי"ע אשר בלולה היא מכל התורה כולה על כל חלקיה, ובקטע אחד מביא רבינו גמרא, מקרא, משנה וזה"ק וכתבי הראי"ל ובלולם יחד בגאונות וחיזוש ליצירה אחת דבוקה והדוקה האחת ברעותה

ונביא בעזר עליון דוגמא אחת אשר תבוא פה באריכות מעט, אך מפני שייכותה לחודש אלול, יוטעמו הדברים לפני המעמיקים התאבים לדעת את סוד החודש הזה.

וראשית נקדים כי בספר הקדוש ספר יצירה המיוחס לאברהם אבינו עליו השלום מובא על כל חודש איזה הוא מזלו ואיזה אות הוא מושרש בה וכנגד איזה אבר בגוף הוא מכוון, ובכל חודש בחדשו היה דורש רבינו את דברי הספר יצירה ומבארם לפי דרכו בקודש.

ובענין חודש אלול מביא רבינו את לשון הספר יצירה (פרק ה' משנה ח', סוף פרק ה' דהיינו משנה ד', אינו בנמצא בהרבה מן ההדפסות) "המליך אות'י במעשה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם בתולה בעולם, ואלול בשנה, ויד שמאל בנפש זכר ונקבה".

ופותח רבינו באומר - כי את'י רומזת לספירת החכמה בכל מקום, וטרם שממשיך בביאור ענין חודש אלול, מבאר אגב אורחיה את לשון רש"י בפרשת בשלח עה"פ "אז ישיר משה". שם כותב רש"י (טו, א) "למדנו שהי"ד על שם המחשבה נאמרה". ואומר רבינו כי בדברי הרש"י מרומז כי ה"י בשבשם הו"ה היא כנגד ספירת החכמה, וזה ה"ל על שם המחשבה" - מידת החכמה.

מכאן ממשיך רבינו לבאר את דברי הספר יצירה שאלול היא בחינת י"ד שמאל, דבר האומר תמהני לכאורה, מכיון שיד שמאל מבטאת עשיות שאינן טובות, כמו בכל מקום שהשמאל מבטא את היפך הטוב. ומבאר רבינו כי **ענין האלול שגם העשיות אשר אינם טובות מעיקרם**, [כמו ענייני הגשמיות שבמהותם אינם שייכים לעבודת ה'], **יהיו על פי החכמה**.

בזאת מפרש רבינו את דברי הפסוק (קהלת ט, י) "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה", שבה מרמז החכם מכל האדם, כי על האדם לעשות את כל עשיותיו על ידי בצירוף החכמה. הדברים מתאימים לדברי הזוהר (בתיקונים) שקובע כי תיבת 'חכמה' הינה צירוף המילים **כח מה**, הרי שהחכמה היא 'כח', וזאת הכוונה ב'כחך עשה' הכוונה לעשות בצירוף החכמה, **דהיינו להכניס את ידעתה ה' בכל פרטי המעשים, להכניס אור החכמה אף בעשיות הגשמיות הרמוזות ביד שמאל אשר אינה פשוטה בתורה ומעשים טובים, וזה יכולים רק ישראל אשר יודעים כי גם כוחם הוא מאתו יתברך ורק להם נאמר 'בכחך עשה' כי הם היודעים אשר 'הוא הנותן לך כח לעשות חיל'**.

ואי"ה בשבוע הבא נמשיך בדברי קדשו של רבינו זי"ע.

ואלו יעמדו על הברכה שהשתתפו בהפצת אש החסידות בעולם

הרה"ח ר' אברהם דוד רוזנר שליט"א לרגל נישואי בתו תחי' יה"ר שבכות הבעש"ט הק' זיכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה	הרה"ח ר' יוסף וולר שליט"א לרגל נישואי בנו החתן הלל נ"ו יה"ר שבכות הבעש"ט הק' זיכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה
הרה"ח ר' אהרן הרשקוביץ שליט"א לרגל הבר מצווה לבנו הבה"ח פנחס זעליג נ"ו יה"ר שיזכה לרוות ממנו רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה	הרה"ח ר' לוי ישכר מייזנר שליט"א לרגל נישואי בנו החתן ישעיה נ"ו יה"ר שבכות הבעש"ט הק' זיכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה
הרה"ח ר' אהרן קאהן שליט"א לרגל נישואי בתו תחי' יה"ר שבכות הבעש"ט הק' זיכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה	לע"נ הרה"ח ר' מנחם שמואל חיים בן ר' אפרים ז"ל פרידמן נלב"ע י' אלול תש"פ הונצח ע"י בניו החשובים שליט"א

מסילות ללב

הרה"ג ר' יהודה ווינגרטן שליט"א
יו"ר מכון יסוד החסידות

איך מנתחים את הרצון?

רצונותיהם ולחברם אל הרצון העליון.

ניתוח זה אינו כשאר ניתוחים. אנו מכירים את הניתוחים הרגילים, שבהם ברגע בה הוסרו הגורמים המונעים ממערכות הגוף לפעול כראוי, חוזרת המערכת הפנימית של הגוף שהיא הנפש, להניע את כל מערכות הגוף. זאת הסיבה לכך, שכאשר הדם, שעליו אומרת התורה 'הדם הוא הנפש', זורם כראוי במערכות הגוף, נפתרים רוב הבעיות המרכזיות והמחלות הנפוצות ביותר.

אמנם כאשר אנו מטפלים בבעיה עמוקה יותר, של חוסר זרימת חמצן רוחנית במערכת הרצון, שהיא **המערכת השורשית ביותר של הנפש**, לא די בהסרת המניעים. כדי שמערכת הרצון תזרום כראוי בכל נימי הנפש, צריך **שמערכת הרצון תהיה מחוברת אל השורש שלה, והיא הרצון האלוכי**.

כדי שהרצון יפעל כראוי, צריך להתחבר אל הרצון הקדום לכל הרצונות, הרצון הקדום לבריאת העולם (עיין מא"ש ויחי). אנו צריכים להיות מחוברים אל רצון ה', להיות כביכול חלק מהרצון של הקב"ה לגלות את אלקותו בעולם. כשהרצון הואיר את העולם בידיעת ה' מאיר באדם, אזי רצונו מתחבר למקור הרצונות, וזאת תתרא נפשו.

אלול הוא מלשון 'ויאללון את ארעה', לשון אותה כותב התורה לגבי המרגלים שנשלחו לתור את ארץ ישראל. כשרוצים לכבוש ארץ חדשה, לא שולחים חיילים פשוטים לתכנן את הכיבוש. ריגול היא לא מערכת שפועלת לפי כללים, רק על ידי חשיבה מקורית - הנובעת מרצון אמיתי להגיע ליעד הנכסף. רק שרים ששותפים ברצון אמיתי לכבוש את הארץ, יוכלו להמציא רעיונות חדשים ופורצי דרך, ולמצוא את הדרך הנכספת לכיבוש היעד.

אלול הוא הזמן שבו משתתפים עם הקב"ה ברצון להאיר את העולם, ובראשונה את עצמינו וסובבינו, בידיעת ה' - הידיעה שיוודע האדם את קונו ואת מלכו. השעות היקרות של חודש אלול, הם שעות של התבוננות ומחשבה. יושבים ומתכננים. חושבים ביום ובלילה, בבוקר ובצהריים, בכל זמן פנוי על הקב"ה, ועל הקשר שלו איתנו, ומחיים אותו בחידושים מרעננים של נקודות נוספות שבהם אנו מתחברים לה'. ואז לפתע נפתחים, קורבנו צינורות חדשים אל החיים האמיתיים, חיים של אלקות, חיים שיש בהם הכרה בחסדי ה' והיותנו בנים למקום, חיים שיש בהם אמונה בה' ובהשגחה פרטית על כל רגע ורגע, חיים של חיבור לבורא.

מועד הניתוח הלך וקרב. המתח וההתרגשות הלכו וגברו אצל המטופל, במיוחד כשנוכח שוב במהותו של הניתוח. אין מדובר בניתוח ראש רגיל, הניתוח הינו ניתוח במערכת הרצון. הרופא המומחה, שאין דומה לו, מתעתד לטפל ב'רצון' שלו, הוא הולך להוציא מצינורות הרצון את כל הרעלים אשר הפריעו למערכת הרצון לפעול, ובכך לגרום לדם הזורם במערכות הרצון לזרום בחופשיות.

בסיום הניתוח, רבה ההתרגשות. אמנם הניתוח המיוחד, לא היה מורגש בגוף המנותח. אבל תוצאותיו המרגשות, היו מורגשים בצורה ברורה וחדה. לאחר הניתוח, יצא המטופל מחדר הניתוח, ולפתע הרגיש כי רצונות אדירים זורמים בו, מניעים את כל חלקי המחשבה והרגש אשר היו רדומים עד עכשיו בהעדר הרצון המניע את המחשבות, ומשך גלגלי המחשבה הסתובבו והניעו את מחשבותיו בעוצמה, שגם גרמה לתנועות הלב להגיע לפעילות עוצמתית מעבר למצבו לפני כן, ואלו הניעו גם את כלי הדיבור והמעשה בכוח מחודש.

הפקת אשר חסמה את צינורות הרצון אינה קיימת עוד, והקרישים הגדולים אשר מנעו מדם הרצון לזרום בחופשיות התמוססו ונעלמו כלא היו. משך, יכול היה המטופל לחזור ולתכנן מחדש את שאיפות חייו. שהם - החיבור למקור הרצון, למקור שלמעלה מהרצון, המקור האלוכי.

ניתוח כזה, כמובן לא קיים בגשמיות. אבל ברוחניות, הוא קיים גם קיים, הרופא הוא הקב"ה, ומועד הניתוח הוא ימי חודש אלול, כפי שכבר הארכנו בגליון שעבר בענין התגלות הרצון המאיר ב'ימים אלול'.

כך גם בספה"ק דברי חיים מהרה"ק מצאנו (בפר' שופטים) מבאר שמכיון שבכל שנה ישנה בריאה מחודשת, [כלומר שה'מידות' שהם חיות העולם בפועל מתחדשים מדי שנה בחודש תשרי]. אמנם ה'ותכנית' [כביכול] לבריאת העולם, דהיינו הרצון והמחשבה הקדומה לבריאת העולם, הרצון להטיב לברואים ולהאיר להם את ידיעת הבורא, שהיא המקור לכל הנהגת העולם, מתחדשת מדי שנה בשנה בחודש אלול.

זהו הניתוח המדובר, וכפי שנתבאר בשפת אמת (הובא בגליון שעבר) בחודש זה מתגלה הרצון אצל בני ישראל. כלומר, בימים אלו מסתלקות המניעות מלקבל את השפע של עולם הרצון, וניתן כח לבני ישראל לחדש את

טייערע איד

זכית לטעום מנוגע זין אור החסידות?
התחברת יותר להש"ת לתורתו ולמצוותיו?
אלפי אנשים מצפים גם הם להתקרב אליך ית'

בידך הדבר !!!

בעת שמחה, לע"נ, לברכה ולישועה
קח חלק בהפצה לעוד בתי מדרשות, שגם הם יזכו לאור הגדול ותזכה להבעש"ט זי"ע ותלמידיו יעמדו לימין ברגעים הגדולים להתברך בכל מילי דמיטב

טלפון 02-5026558 שלוחה 2 בין השעות 17:00-19:00

יזצא לאור ע"י

ממלכת אש החסידות העולמית

כתובת: קדושת אהרן 14 בית שמש

לקבלת הגליון להזדויות ולהשיות
טלפון: 02-5026558 פקס 02-5702061
a025026558@gmail.com

לדרבנות הפצת הגליון ניתן להתקשר 02-5026558 שלוחה 3
שעות המענה בין 10:00 בבוקר עד 13:00 בצעדיים

זו חסידות פלאם

הבית לכל אברך ובחור חסיד

03-30-4444 ארה"ק
5183299222 ארה"ב
443300412858 אירופה

מאירים את ימי האלול
באספקלריה החסידות
ע"י עשרות שיעורים
נפלאים ומיוחדים
בקו חסידות פלאם
שלוחה 7,8